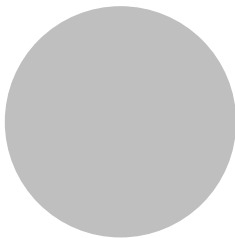
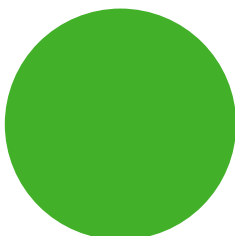
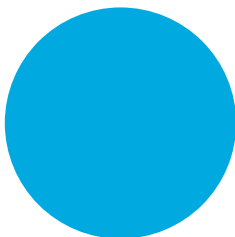
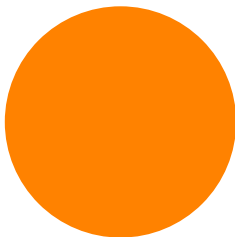

PM Miljöteknisk historik

Kv Sigrun, Luthagen 71:1, Uppsala kommun

PM Miljöteknisk historik

Uppdragsnamn
Kv. Sigrun påbyggnad
Uppsala kommun
Torsgatan 10

Uppdragsgivare
Estancia Bostad Uppsala AB
Johan Monsén

Uppdragsansvarig
Markus Lagerwall
Handläggare
Magnus Jansson, revidering
Granskning
Ing-Marie Nyström

Datum
2022-06-20

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	2
1.1	Bakgrund	2
1.2	Omfattning	2
2	Områdesbeskrivning	2
3	Tidigare verksamheter på platsen.....	3
3.1	Arkiv.....	3
3.1.1	VISS	3
3.1.2	Miljöförvaltningens diariesystem.....	3
3.1.3	Uppsala Stadsarkiv.....	4
3.2	Tidigare undersökningar	4
4	Bedömning av funna arkivhandlingar och risken för förorenad mark i kvarteret	4
5	Bedömningsgrunder	6
5.1	Bedömningsgrunder för jord	6
6	Möjligheter till kontroll av föroreningsgrad.....	7
7	Referenser	7

Bilagor

Bilaga 1	MIFO-blanketter
Bilaga 2	Ärendeutskrift Miljöförvaltningen 2007-004515

Omslagsbilden som visar kv Sigrun är hämtad från Google Maps 2019-12-12

Enligt SGU:s jordartskarta är jordarten inom kvarteret postglacial lera. Enligt Sven-Erik Lundins ingenjörsgelogiska karta från 1988 är lermåktigheten ca 30 m.

Området ligger inom yttre skyddszon för de kommunala grundvattentäkterna i Uppsala- och Vattholmaåsarna (03FS 1990:1).

3 Tidigare verksamheter på platsen

3.1 Arkiv

3.1.1 VISS

I Länsstyrelsens databas VISS finns två ärenden av "potentiellt förorenade områden" inom kv Sigryn. Inget av ärendena är riskklassat enligt MIFO-metodiken.

I bilaga 1 finns utdrag ur MIFO-blanketterna för de båda ärendena. Blankettsidor utan uppgifter har utelämnats.

- Id 148262, F0380-0102 Gulf 3762 – Torsgatan 12, Nedlagd bensinstation, prioriterad av SPIMFAB år 2007.
- Id 148557, F0380-0469 kv Sigryn – Torsgatan 10, Sturegatan 8, Drivmedelshantering med kemtvätt.

3.1.2 Miljöförvaltningens diariesystem

Hos miljöförvaltningen finns ett ärende om nedlagd bensinstation 2007-004515, se bilaga 2. Detta samstämmer med ärende Id 148262 i VISS.

3.1.3 Uppsala Stadsarkiv

Hos Uppsala Stadsarkiv finns äldre handlingar från kommunala ärenden dvs ärenden som är avslutade för mer än 10 år sedan. Arkivarierna har inte funnit några fler ärenden än de som finns hos Länsstyrelsen eller Miljöförvaltningen.

3.2 Tidigare undersökningar

Inga uppgifter har kunnat hittas om markmiljöundersökningar på fastigheten.

4 Bedömning av funna arkivhandlingar och risken för förorenad mark i kvarteret

I kvarteret har alltså en bensinstation (Gulf) samt eventuellt ytterligare en hantering av drivmedel funnits. Arkivuppgifterna tyder på att Gulf hade en drivmedelsstation i hörnet Torsgatan -Sturegatan innan nuvarande hus uppfördes. När byggnaden var klar flyttade stationen in på Torsgatan 12.

Figur 2 Vy från Torsgatan. Nuvarande inlastning, tidigare bensinstation på Torsgatan 12. Bilden hämtad från Google Maps 2019-12-11.

Bensinstationen har enligt uppgifter från tidigare fastighetsägare, Johan Norén, lagts ner under slutet av 1970-talet eller under tidigt 1980-tal, innan Norén blev ägare till fastigheten. Ärendet är avslutat hos SPIMFAB då man inför undersökningarna år 2007 inte kom överens med dåvarande fastighetsägare.

På ritningar från det nuvarande husets uppförande åren 1969-1971 finns bensinstationen med tillhörande cisterner med i husets källarvåning. Alla cisterner för drivmedel förvarades i källarplanet. Enligt uppgift från SPIMFAB var cisternerna invallade och samtliga rördragningar var synliga sånär som på genomföringar mellan cisternerna i källarplan till pumparna på planet ovan. Detta styrks även av ritningsunderlag som nuvarande fastighetsägare har. Om något läckage i ledningar skulle ha uppkommit hade detta noterats omgående, både okulärt och genom lukt.

Inga uppgifter finns om miljötekniska markundersökningar och inga saneringsåtgärder i mark eller vatten är vidtagna. Cisterner och annan utrustning tillhörande drivmedelsstationen är nedmonterade och lokalerna används idag som butiks- och lagerutrymmen. Mot bakgrund av ovanstående bedöms risken som liten för att något större utsläpp eller läckage av bensin eller diesel ägt rum, kopplat till den nedlagda bensinstationen på Torsgatan 12. Risken att något läckage eller utsläpp av storleksordningen att det påverkat marken under betongbjälklaget i källarplan bedöms som liten eller försumbar.

I Uppsala Nya Tidning från 1 oktober 1947 finns en annons om öppnande av Alberts kemiska tvätt.

Figur 3 Annons ur UNT onsdagen den 1 oktober 1947, källa Uppsala Stadsarkiv.

Ärendet med Alberts kemiska tvätt har inte gått att följa vidare. Den kemiska tvätten finns upptagen i Miljökontorets kartläggning av nedlagd miljöfarlig verksamhet från år 2001. Där står att uppgiften är funnen i telefonkatalog från år 1948 men inte senare vilket tyder på att tvätten har en kort verksamhetsperiod. Inga uppgifter finns som visar om detta endast var ett inlämningsställe för kemtvätt eller om själva tvätteriet var lokaliserat på platsen. Inte heller finns några uppgifter om vilka kemikalier som i så fall kan ha använts för tvätt och färgning.

I MIFO-blanketterna (se bilaga 1, ärende F0380-0469) är kemtvätten samlokaliserad med bensinstationen på Torsgatan 10/Sturegatan 8. Adresseringen stämmer inte med annonsen i UNT från 1 oktober 1947. Enligt nuvarande gatunummer på Sturegatan och Torsgatan är Sturegatan 8 inte i samma hörn av fastigheten som Torsgatan 10 men det kan ha varit så på 1940-talet.

När nuvarande hus uppfördes på platsen i början av 1970-talet schaktades jordmassor bort för anläggandet av källaren. Uppgifter om ifall tidigare hus i hörnet haft källare verkar inte finnas att tillgå.

Enligt konstruktionsritningarna är underkant platta i garageplanet i de olika delarna +4,85 respektive +5,65. Höjdsystem antingen RH1900 eller Uppsala lokala höjdsystem.

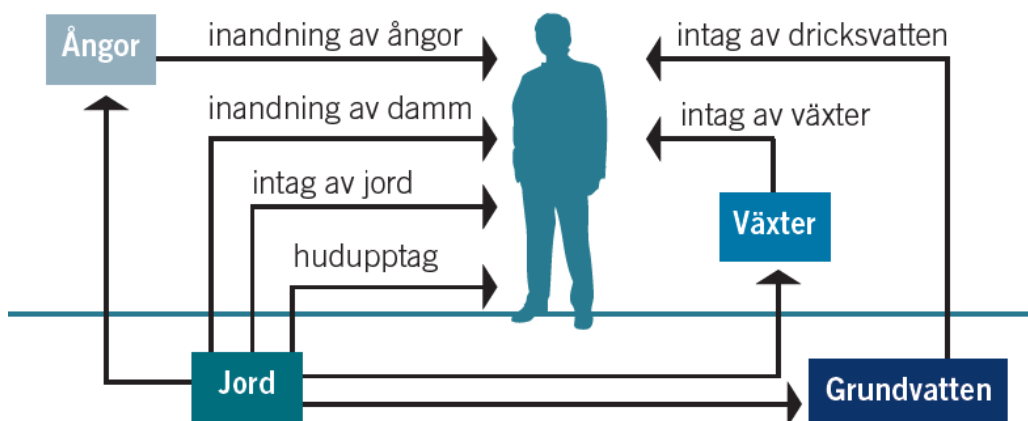
Figur 4 Historiskt flygfoto från Eniro.se. Hörnhuset Sturegatan-Odensgatan där Alberts kemiska tvätt var lokaliserad är markerad med röd ellips. Eniro.se anger att bilden är tagen någon gång mellan 1955 och 1967.

Marknivån ligger enligt ritningar på ca +7,7- +8,0 vilket innebär en urschaktning av ca 3 m för källarvåningen.

5 Bedömningsgrunder för jord

Naturvårdsverket har tagit fram generella riktvärden för förorenad mark (Naturvårdsverket, 2009) med vissa reviderade riktvärden 2016.

Riktvärdena bygger på ett antal exponeringsvägar för människor: intag av jord, intag av växter, hudkontakt, inandning av ångor och inandning av damm, se figur 5.

Figur 5. Exponering (hälsorisker) som beaktas i Naturvårdsverkets riktvärdesmodell (Naturvårdsverket, 2009).

Riktvärdena ger även ett skydd för miljöeffekter genom att markmiljö, grund- och ytvatten skyddas.

Det finns generella riktvärden för två typer av markanvändning.

- Känslig Markanvändning (KM): Markkvaliteten begränsar inte val av markanvändning och grundvattnet skyddas. Marken ska t.ex. kunna användas till bostäder, förskolor, odling etc. Grundvatten inom området används till dricksvatten. De exponerade grupperna antas vara barn, vuxna och äldre som lever inom området under en livstid. De flesta typer av markekosystem skyddas. Ekosystem i närbeläget ytvatten skyddas.
- Mindre Känslig Markanvändning (MKM): Markkvaliteten begränsar val av markanvändning och grundvattnet skyddas. Marken kan t.ex. användas för kontor, industrier eller vägar. Grundvattnet skyddas som en naturresurs. De exponerade grupperna antas vara personer som vistas inom området under sin yrkesverksamma tid samt barn och äldre som tillfälligt vistas inom området. Vissa typer av markekosystem skyddas. Ekosystemet i närbeläget ytvatten skyddas.

Planerad markanvändning är bostadsområde. Riktvärden för känslig markanvändning (KM) bedöms vara lämpliga bedömningsgrunder. Möjlighet finns även att ta fram platsspecifika riktvärden.

6 Möjligheter till kontroll av föroreningsgrad

Möjligheterna att kontrollera markens föroreningsgrad begränsas av den befintliga byggnaden. Det är tekniskt möjligt att göra hål i betonggolvet för att ta upp jordprov från underliggande lager men takhöjden begränsar utrustningsvalet så att endast handburen, lättare borrhutrusning är möjlig att använda. Markprover kan även tas i borrhull utanför husliv.

En annan möjlighet att undersöka om en föroreningssituation som innebär eller kan innebära olägenheter föreligger är att mäta luftkvaliteten i källaren med avseende på flyktiga organiska ämnen såsom t.ex. lätta alifater, aromater och klorerade lösningsmedel.

7 Referenser

Naturvårdsverket, 2009. *Riktvärden för förorenad mark - Modellbeskrivning och vägledning. Rapport 5976.*, Stockholm: Naturvårdsverket.

Bjerking AB

Granskad av

Magnus Jansson, revidering
Tfn 010-211 81 57
ing-marie.nystrom@bjerking.se

Mia Christensson